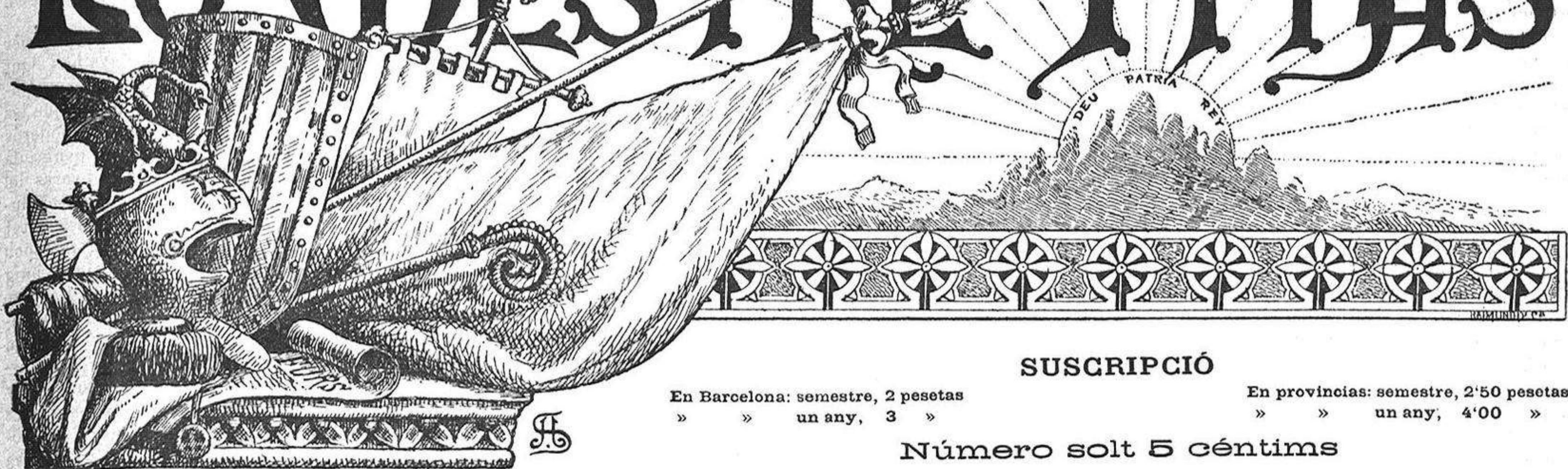

LO MESTRE TITIAS

SUSCRIPCIÓ

En Barcelona: semestre, 2 pesetas
» » un any, 3 »

En provincias: semestre, 2'50 pesetas
» » un any, 4'00 »

Número solt 5 céntims

VINDICACIÓ REGIONALISTA

(COLABORACIÓ).

Catalunya, la que estimém ab amor de bons fills, la que desitjém altra volta rica y vigorosa, ab la plenitud de forses mermadas violentment per lo centralisme del segle; la que guarda 'l tresor invaluable de nostres creencias y afeccions, sagrat com la religió dels majors, las proesas y sacrificis realisats pera cimentar sólidament nostra vida jurídica; que representa en la Historia dels organismes polítichs altre triomf del cor del home, l' aspiració lograda d' entendre 'ls beneficis de la germanó recullint d' entre las runas del edifici social dels passats segles la llibertat casi ofegada per la pols y sanch productes d' aquella catástrofe originada per la lluyta del domini de la terra. Catalunya es mare nostra. Fora traició en nosaltres no venerar son nom, no acceptar sas lleys, no treballar per son renaixement, no considerar gloriosos sos esforços ni valorables sos sacrificis. ¡Diheunos que perilla, y nostre pit será 'l primer en oferirse á la llibertat catalana!

Y feta aquesta protesta d' adhesió á Catalunya, considerém ineludible deber vindicar l' integritat de son personalisme polítich.

La política que durant lo curs del present segle, ha seguit lo govern central de la península espanyola, ha fet naixer en casi todas las regions de son domini l' idea de reivindicació de drets.

A Catalunya, que conta ab precedents per obtenir quan menys del centre polítich espanyol los beneficis reconeguts á las provincias Vascas, qui sab si ab l' intenció traydora de convertirla en feude d' empleats estrangers tan malament rebuts per D.ª María, muller de Alfons IV, Ferrán lo Católich, Carlos V y Felip II, se li negá obertament lo benefici y tractat d' assimilarla al centre per aprofitar lo *Parlamentarisme* sas riquesas y ab ellas estendre en la capital madrilenya lo vici y la disbauxa, y, proporcionalment, en lo cor de las provincias catalanas, l' exacció y la pobresa. Y la manifestació general de reivindicació de vida per part de las regions espanyolas, s' accentúa en Catalunya; sos fills entran en l' ordre de consideracions qu' inspiran las graves crisis polítichs. Al llas d' unió establert pe'l centre, l' anomenan *fèrula*; als governants, *déspotas*; al empleat, *butxi*: se crean las associacions catalanistas com se crearen á Grecia pera lograr l' independència grega las anomenadas *Heteristas*, y recitant los cants de gloria de las gestas patrias, lamentant lo sofriment de l' infortunada Polonia, admirant las excelencias de govern dels Estats Units, l' heroísmo de Guillermo Tell, demanan á la generació un home, un estat, una revolució, pera vindicarse. ¡Sembla que disfrutin en la desmembració del territori, perque crehuen que fóra del domini madrileny se troba la verdadera llibertat política!...

Se repeteixen cada día cent vegadas las frases de que un radicalisme conduheix á altre, una reacció á altre reacció, en lo terreno polítich; lo *centralisme* 'ns ha portat al *separatisme*.

Y lo *separatisme* ha renegat dels partits polítichs, de la tradició federativa; argumentat en tots los te-

rrenos ab ánimos de marcar frontera y diferencia de rassa; obert la Historia y examinat detingudament las constituciones polítichs pera establir programa; nomenat comissions ab fins diplomátichs y examinat títols de realesa tentant l' explosió revolucionaria; prés part en todas las manifestacions de la vida pública ab política, arts y literatura propias, y se l'ha considerat enemich valent y poderós, prosperant á mida que l' organisme central apreta la roda ó s' extralimita en sos actes de govern. En fi, lo *separatisme* se proposa fer de Catalunya una *Catalunya Nova*.

Cal solsament llegir lo programa polítich presentat per lo malament anomenat Regionalisme catalá, pera convencers de la veritat de nostra afirmació.

Al dir que lo *separatisme* se proposa fer de Catalunya una *Catalunya Nova*, no es figura retórica qu' indiqui per part d' ell, tendencia á restaurar la patria catalana en sa constitució antiga; indica clarament que robant de las constituciones catalanas alguns articles y posats en son programa de govern á continuació d' altres espigolats de constituciones estrangeras, forma l' articulat de la Constitució d' un estat, que, perque resultaría ridícul batejarlo ab lo nom de *Nova Xina*, l' anomena *Catalunya Nova*. Pero aquí se'ns podria objectar molt bé, que escullen lo milloret del articulat de las constituciones, pera redactar un códich constitucional lo millor possible adequat á l' época, á lo que contestém nosaltres que precisament en aquesta part del articulat extranger de son programa es ahont resalta la nota separatista, apartantlos de manera evidentíssima del Regionalisme de Catalunya.

Lo be per cada cosa es, segons un sabi antich, lo que assegura la seva existencia, y anyadeix un altre sabi, "arribant á mesclar lo ferro ab la plata y lo bronze ab l' or, resultaría d' aytal mescla una falta de conveniencia, de regularitat y d' armonía, defecte que ahont surt engendra l'enemistat y la guerra." No hi ha tratadista polítich que no reconeguí la veritat de las precedents paraulas, indicativas de la necessitat que tenen los llegistas de respectar la tradició y buscar la ponderació de forses socials. Per l' inobservancia dels preceptes que 's dedueixen d'ellas, lo Centralisme uniformista, compendiat en lo pensament de Cermenin: *lo Maire obeheix al Sub-Prefecte, aquest al Prefecte y lo Prefecte al Ministre.... No pregunteu qui té 'l dret á favor seu, sinó lo qui está en possessió de París.... que'l qui té París té la Fransa*; imperant avuy, ha merescut l' odi del poble y la censura del pensador.

Acabada la digressió, examiném las bases de la *Constitució* que'ls satélits de *Catalunya Nova* aprobaren en la Assamblea de Manresa.

Comensém á ferho copiant las paraulas que al distingit regionalista de Reus Bernat Torroja, en article publicat en la revista *La España Regional*, intitolat "Assamblea de Manresa" li sugeriren la reunió y las bases aprobadas. Ens deya en castellá: "En síntesis, diremos: que las bases aprobadas por la Assamblea de Manresa no son viables, á menos que se apelase á procedimientos de fuerza, que lejos de conducirnos al término de nuestra jornada, nos obligarian á retroceder perdiendo terreno: ni es tampoco este el

Si vull ser lo que avants era,
no tinch pas altre remey
que ferme d' aquests, qual lema
es: Deu, la Patria y el Rey.

„temperamento de los que, no dejándose llevar por „impaciencias, opinan debe seguirse con constancia y „sin vacilaciones, otra ruta, que paso á paso nos lleve „con seguridad al apetecido logro de nuestros ideales.“

—“Es seguro que esta finalidad no la alcanzaremos „con constituciones que de momento pueden única- „mente producir disgustos, perturbación y divisio- „nes, entre los que deben proceder unidos y con per- „fecto acuerdo hasta conseguir se acepte como el más „beneficioso á la NACIÓN el régimen regionalista. En- „tonces será oportunidad de que CADA UNA DE LAS „REGIONES formule una constitución que responda á „sus respectivas necesidades y al nuevo organismo „político. Interín no llegue este deseado día, es vano „empeño malgastar tiempo y aptitudes, en trabajos „que no han de darnos por ahora resultados, supuesto „que, según dijimos otro día y repetimos hoy, la hora „de las constituciones no ha sonado aún.“—“Con ac- „tos cual el de Manresa alejaremos de nuestro lado á „algunos amigos, no lograremos atraer á los tímidos „é indecisos y los adversarios lo esgrimirán como arma „para combatirnos. Procuremos no darles ocasión „para hacerlo en nuestro daño: ajustando nuestra „conducta á las palabras, llevemos la convicción al „ánimo de los que están hoy alejados, á fin de que „se persuadan que estamos muy distantes de procedi- „mientos revolucionarios y perturbadores: CONVENZÁ- „MOSLES de que tampoco entra en nuestro propósito, „y está en oposición con nuestros intereses de colec- „tividad, el atentar á LA INTEGRIDAD DE LA PATRIA. „Ara dihém nosaltres.

Primerament: NEGUÉM QUE L' ORGANISACIÓ INTER- NA Y FEDERATIVA DE CATALUNYA reconegué l' exis- tencia d' un PODER CENTRAL com se fixa en la prime- ra de las Bases para la Constitució Regional catalana, acordadas per la Assamblea de delegats celebrada á Manresa los días 25, 26 y 27 de Mars de 1892.

Repugna 'l tractarse de Catalunya, que se li parli per boca de sos fills de *poder central*, y que ab ayals paraulas s' obri lo programa de son renaixement: es la befa més sagnant que podían fer los *separatistas* á Catalunya.

Tractan de restaurar la patria oprimida, lo Prin- cipat empobrit y endogallat pe'l Centre, y las parau- las més propias, las primeras que l' escalf de son es- perit, apassionat per altra cosa molt diferent del be- nestar de Catalunya, troba per senyalar la victoria, son las de *poder central*. ¡Quina befa! Reuniu un poble després d'haver lluytat briosamente per sa indepen- dencia, per sa llibertat y coronat son front ab lo llorer de la victoria; pregunteuli qué es lo que vol, y entus- siasmat vos responderá: “Vull esser un poble lliure.“ Un poble boig podría solsament respondre que vol- dría altra volta l' esclavitud.... Llegiu las bases pre- sentadas pe'ls *unitaris catalans*, y en lloch de tro- barvos en las primeras ab aquells nobilíssims pensa- ments dominants en l' Acta de la Unió Federativa dels Estats de la Corona d' Aragó, y en la d' Unió Monárquica d' Aragó y Castilla, y veureu com descar- radament ens parlan del *poder central*, jamay mentat per las constituciones catalanas.

Tampoch se troba una organizació tan estrambóti- ca en nostres constituciones catalanas com la menta- da en la citada Base 1.ª referent al Poder Central. *Neguém rotundament qu' aytal organizació fós la del Concell de Catalunya.*

Y lo que *ignocentment* s'apunta en l'apartat *Dis- posiciones transitorias* de la mentada Base 1.ª, referent á religió, *tampoch es catalá. Lo poder central no con- cordá jamay en Catalunya ab l' Esglesia, porque Cat- alunya desconexia lo primer quan regia ab plenitud de forsa, l' article de sas Constituciones, 39 de la de 1702, que estableía: “Essent la Religió dels catalans la Católica, Apostólica y Romana, no es lícit á cap laich discutir pública ni privadament sobre sos dog- mas;“* fent notar de pas, que lo según apartat del ar- ticle 11 de l' actual Constitució Espanyola, está ret- xassat per l' Esglesia; *no sancionat com resan las mentadas Disposiciones transitorias.*

Lo que llegim entre ratllas, lo que descubrim en lo fons de l'elaboració catalanista, es lo desitj d' apar- tarse del centre espanyol y constituir una nacionali- tat dintre la superfície que tancan los Pirineus y l' Ebro, sometent las provincias de Lleyda, Tarrago- na y Girona al *Centre Barcelonés*, com llastimosament á Barcelona s'ha centralisat la Historia de Catalu- nya. Per Barcelona 's medeixen las tendencias del resto del Principat; per ella 's legisla, l' historia co- mercial de Barcelona *centralisa* l' artística del Prin- cipat catalá. Y lo que s' arriva més clarament á com- prender, es la veritat de nostra afirmació, feta en lo comens del present article, de que sas tendencias á

la restauració de la patria catalana no son més que paraulas per indicar de manera vergonyant lo que vo- len al que sab llegir en son istil, y per *casar* als que desconeixen sas pretensions y medis.

Desconeixen, ó volen passarlas per alt, las mani- festacions de verdader regionalisme fetas pe'ls ay- mants de nostre terra en aquella preciosa Memoria en defensa dels interessos morals y materials de Ca- talunya, presentada directament á Alfons XII (q. e. p. d.), en virtud del acort prés en la reunió celebrada en lo saló de Llotja de Barcelona lo día 11 de janer del any 1885, en la qual la queixa arribá á l' espre- ció valenta contra l' influencia central; y també aque- lla notabilíssima Exposició qu' en l' any 1882 dirigiren á las Corts espanyolas per la conservació del Dret civil catalá, los regionalistas de bona fusta, en la qual s' estampava: “*que la verdadera gloria de nostre Monarquía, l' interés mateix de son prestigi y del vigor constitucional espanyol está en conservar nos- tras costums venerandas, ab las quals prospera la justicia en tots los enteniments y la llealtat en tots los cors, desapareixent l' enemistat que provocaria are y en los temps veniders lo sacrifici de nostra mena d' ésser, en obsequi d' una unitat violenta y mortivo- la.*“ Establía la primera: “*Per lo que toca á las demás regions espanyolas, nostras esperansas se fundan en que todas, compresas las que prengueren paper de di- rectivas, se troban en situació parecida á la de Ca- talunya.*“ Totas pateixen del mateix mal, y sols pot curarlo ó aliviarlo lo mateix remey. Som una reunió d' entitats empobridas y debilitadas, “*que sols podrán marxar avant apoyantse mutuament.*“

La franquesa y expontaneitat d' aquestas manifes- tacions, revelan la bona fe en la empresa, lo desitj lloable de salvar la patria.

Venir á establir un programa nou, contaminat per l' influencia de l' escola revolucionaria francesa, plé d' anacronismes, pugnand de manera claríssima ab l' es- perit del poble catalá; escomunicat avans de naixer, fet ab l' exclusiu objecte de desmembrar la nacionali- tat espanyola, per conduhir Catalunya, no á la prosperitat sino á la guillotina francesa, ó á las urpas d' Inglaterra; programa qu' estableix per una part lo *parlamentarisme* del que tantíssim reneguém los es- panyols; ahont se troban acumulats molts pensaments, sens marcar quan menys aproximada l' esfera de sa comprensió; incomprendible, si no tingués sa elabora- ció l' explicació única de *despistar* als bons catalans de las *intencions centralistas y mercantils* de quatre Gui- zots de *guardarropia*.

Ficseushi be, catalans. L' article 8 de la Consti- tució catalana de 1702, ens diu: “*Tot catalá está obligat á defensar la patria ab las armas sols dintre lo territori catalá,*“ y 'ls que cridan á totas horas y escrihuen en sos papers públics que *es una ignomi- nia lo servey permanent per Catalunya*, tenen unas bases firmadas en las quals s' estableix: “*Catalunya contribuirá á la formació del ejército permanent de mar y terra per medi de voluntaris.... Lo cos d' ejército que á Catalunya corresponga será fisco y á ell deuran pertanyer los voluntaris ab que hi contribuheixi.*“— *S' establirà ab organizació regional la reserva á la que quedarán subjectes tots los minyons d' una edat deter- minada*“ y “*que l' Centre 's cuydará del ejército de mar y terra, las obras de defensa y l' ensenyansa mi- litar.*“ Aixó es lo que diuhen las bases 1.ª y 12 de la Constitució que volen los catalanistas, y aixó jamay ha existit en l' articulat de las Constituciones de Cata- lunya. Los que de bona fé escolteu las paraulas dels propagandistas de l' *Unió Catalanista*, passeu los ulls per las bases que tenen aprobadas, y veureu com treballan contra 'l Regionalisme, escudantse ab las barras catalanas; que en lloch de procurar fer esclamar á altre Rey las paraulas de Pere III, pronunciadas en l' Esglesia de Santa Maria de Monson, devant d' ara- gonesos, catalans, mallorquins y valencians: “*Mireu vostres furs y constituciones y vestres privilegis, y vos tindreu p' els pobles més lliures del mon;*“ tractan de continuar ab lo centralisme, seguir ab las importa- cions revolucionarias, robustir lo mot de *quinto* en terra catalana, mermar l' integritat dels furs catalans ab ideas estranyas, introduhidas tal volta per gent catalana venuda al egoisme de la diplomacia europea.

Aixó que volen no es lo be per Catalunya, porque no assegura sa existencia; los principis qu' han admés barrejarlos ab la plata de nostre aspiració de rege- nerarnos y ab l' or de nostres furs, origina la falta d' armonía y conveniencia, defecte qu' engendra l' en- emistat y la guerra. La *passió* que 'ls domina, perme- tent calificar de reacció al catalanisme, es *passió* borda que mata al geni en flor y en lo bressol la re- generació de la patria catalana. La mala fé que 'ls

inspira no es fecundant com la noblesa dels grans ca- racters: l' heroisme es impossible ahont l' egoisme de- fensa ideas reconegudas per ell com erróneas.

Com á catalans que som tenim l' ineludible deber, y ho repetim, de vetllar per l' existencia de Catalunya; dir al germá la veritat, senyalarli lo perill, evitar que caygui á las grapas del Caf de la familia catalana, vindicar la dignitat de nostre mare.

Las regions espanyolas contan ab lleys propias per entrar en lo concert nacional; aquestas lleys han sigut oblidadas y menysprehuadas per la Revolució codifi- cada; pro encare 's conservan los exemplars que las compendian. Si l' esfors regional-espanyol fou poderós en la present centuria per arrossegar per la península y llensar al altre banda dels Pirineus las senyeras del ejército napoleónich, altre suprem esfors pot condu- hirlas á la regeneració. No hi ha per aixó necessitat de constituciones novas; sobran las antigas; tampoch son necessarias novas organizaciones políticas, puig sabém la que mellor ens conduhí á la gloria. Lo que falta es únicament un examen de conciencia pera de- terminar lo moviment regional en sa direcció positiva.

No hi ha necessitat de disgregar la nacionalitat es- panyola en busca de somnis, idealisant situaciones y governs; lo que fá senyaladament falta y s' imposa es l' antiga unitat federativa regional, donant á la Mo- narquía sos respectius tributs y al poble sa verdadera llibertat política; reconeixer la bondat de nostres constituciones antigas, ferlas acceptar per la personifi- cació del poder, treballar alentats per l' esperansa de que lo benestar d' un poble depén de sa voluntat y de la bona direcció de sas iniciativas.

Protestém, per lo tant, en nom de Catalunya, de la conducta seguida pe'ls que, titulantse *catalanistas*, fingeixen á nostre mare un amor perjudicial á sa vida, perque distrehuen la inteligencia de la jóventut del estudi de la veritat política, merman las empresas de profit, desvían l' opinió y excitan la venjansa, per- que aquesta persegueixi á la terra catalana com lo remordiment á Edipo.

Lo Carlisme vindica lo Regionalisme catalá. Don Carlos, li ha dit: *tornaré 'ls furs á Catalunya*, y 'ls furs catalans no son las bases del Concell de generals celebrat á Manresa, ni las atrocitats pregonadas per un grupo sense calificatiu, que tracta de salvatjes á nostres germans del altre banda del Ebro.

MENTOR.

¿Cada poble ¿té'l govern que's mereix?

III

Los efectes solen participar de las condiciones natu- rals de las causas que 'ls produheixen; aixís com lo fruit sol denunciar l' arbre que'l porta; no obstant los castellans aseguran que *debajo de una mala capa se esconde un buen bebedor*, y com per altra part avuy la química y la electricitat obran miracles tal volta será millor que deixém tranquil al pobre Vitelius, ab la tranquilitat dels morts, y que consultém als doc- tors, verament doctors, á fi d' esbrinar lo que hi hagi de cert en aixó de que 'ls pobles tenen lo govern que mereixen.

L' aixerit Iriarte, burleta com tots los fabulistas, examina en una de las sevas fábulas lo mérit dels cuyners respecte de las aplicaciones dels ous en l' art de la cuyna, y després de relatar ditas aplicaciones acaba per donar la corona al que importá las galli- nas. Lo que'l fabulista diu del mérit dels cuyners tal volta sia aplicable á la materia de que tractém.

Vico 'ns explicava ja fa temps que 'ls pobles nai- xen, creixen y moren. Fóra, donchs, las ideas de mérit y de responsabilitat per lo govern que cada poble sofreix; no 'ls hi toca més que veure pacient- ment com roda la fortuna en sa marxa fatal y al nai- xer prepararse á be morir. Los pobles no mereixen aixó, ni alló; tenen lo que han de tenir. Lo govern es una especie de dida al principi, després una sort d' adorno; y com que al fi *nulla est redemptio*, lo poble 's converteix en un malalt que camina á la fossa y 'l govern en un metje que no sab la tecla que toca. Per aqueix camí no 's va pas al principi, qual origen busquem.

Montesquieu ja 'ns dona més llum, encare que poca. Estudia las maneras de gobernar y las condiciones ne- cessarias en cada sort de govern. Si'l poble posseheix aqueixas condiciones y atrapa 'l govern adequat, ja ho tenim be; sino tot son trasbals y desordres, conse- cuencia de la falta d' ecuació y armonía entre 'l go- bern y l' estat del poble.

Aquí ja pot haverhi mérit y responsabilitat porque

ja hi cap la possibilitat de que 'l poble s'avingui ab lo govern, procurantse las virtuts convenientes pera tenir, sino lo que mereix, alló que més li convé. Mes, si, malgrat l'esfors, no hi arriba, si la cosa va per tal camí que no pot ó no deu esser, *¿quid faciendum?*

La doctrina de Montesquieu no 'ns satisfá, perque 'ns porta de dret á la fábula d' Iriarte.

Més tart lo doctor Espartero y altres ilustres que l'acompanyan donan lo crit de ¡viva la soberanía nacional! y aquest crit nos obra 'ls ulls de bat á bat y 'ns conduheix al palau de la ciencia política moderna. L'home es soberá; lo poble es soberá; la provincia es soberana, la nació es soberana; no hi ha rey ni Roch; tots son amos. Si 'l poble vol govern, lo tindrà, sino.... ¡alto! diu 'l doctor, aixó fora revolucioniari, aixó sería la cúa, com diria 'n Mañé; y no estém per cúas; asseguran que 'l Conde d' Espanya las tallava fins á las donas que no rentavan los plats.

Be, ¿en qué quedém, D. Baldomero? Si 'l poble no vol lo govern ¿qué? Las bombas de Barcelona, las barricadas de Madrit, aixó, alló y lo de més enllá, nos respón ab l' historia á la má. Nada, no aném pas pe'l camí de la ciencia. La naturalesa afirma la necessitat d'un govern y no pot havernhi allá ahont tothom es soberá. Lo de la soberanía individual ja no ho admeten sino 'ls desequilibrats y 'ls que ho mistifican tallantli las cúas que fa poch ha descobert lo *Diari de Barcelona*.

Lord Salisbury que en materia de cúas ne té més qu' un mandarín de la China va apropet del doctor Baldomero y arregla la doctrina d'aquell sabi. Los pobles que no saben governarse están condemnats á perdre sos territoris. Ja 't coneix herbeta que 't dius marduix; aqueix *manu* pensa donarhi grapada. No obstant ell assegura que 'ls pobles se governan y aixís ja tenim que es d'ells la responsabilitat ó 'l mérit, ó sia que tenen lo govern que mereixen.

Si la mercaderia ve ab pabelló inglés no passa sens examen; l' historia demostra que 'l pabelló inglés ha cobert tota classe de mercaderias y que dessota d'ell s'ha fet negoci ab tot y s'han comés grans tropelias. ¿Qui ha fet més comers d'esclaus? ¿qui ha mantingut més ample la protecció als revolucionaris y malfactors de tota mena extrangers? ¿qui s'ha aprofitat millor, quan ha convingut, de certas impuresas de la realitat? ¿quin poble no té funestos recorts de la *pérfida Albión*? ¿quin poble s'acosta més als cartaginesos en alló de la *fé púnica*? ¿D'ahont ha vingut lo lliberalisme modern qu' avuy porta trastocats y á tres quarts de quinze á las nacions antigas?

Res, no entra 'l principi sense la deguda inspecció, encare que Salisbury 'ns pagui en francs, ó lliuras esterlinas.—R.

QUADRET

A MON VOLGUT GERMÁ DR. PERE BELETA, PBRE.

Lo rellotge gros de Vich
llensa dúas batalladas,
que retrunyan per l' espay,
qual só fá tenir basarda....

La tempesta 's sent al lluny;
l' espatech del tró may para;
lo llamp crusa molt breument
y lo vent udola ab rabia....

Lo sereno ab trista veu
canta las dos, matinada,
y 's va escampant per l' espay
sa veu, que 'l sentirla esglaya....

Uns sospirs seguits, pesats,
s' ouhen dintre d' una cambra,
y en un llit de posts y banchs
hi ha un sér que lluyta ab la Parca.

Tot solet, desamparat,
sense fills ni dona aymada,
va morintse 'l pobre vell
poch á poch; sembla qu' acaba!....

.....

La xinxeta 's va apagant
que n' il·lumina la cambra;
¡Jesús! fá l' últim badall,
y al bon Deu entrega l' ánima.

SANTIAGO BELETA.

Barcelona y octubre de 1898.

A MICAS Y BOSSINS

Ja tenim á París la Comissió de la pau, que quedará en pau ab los EE. UU. y ab la pagueta que 'ls ha consignat en Mateu.

¡Tira peixet, quína sort!
¡Ves quína casualitat! A conquistar á Cuba anava un Ojeda ab Colón, y á pérderla, va un altre Ojeda ab Montero Ríos.

Per aixó tenim que confessar que si no fos la paga, fora ben trist lo paper de la Comissió.

Anar á cedir uns quans trossos d' Espanya, y ¡encara anarhi á fóra!

Devall de la firma de don Eugeni Montero Ríos, hi podeu posar un rétol que digui: *Capó!*, com los jugadors de manilla.

Ara ja podém reedificar las columnas d' Hércules, perque per nosaltres, efectivament, *non plus ultra*, no hi ha res més enllá.

Sinó que s' ens hi hagi quedat una mica de vergonya....

Y dich una mica, perque ja no 'ns en quedaba molta, que digám.

Ab los 60 anys de dominació lliberal, á cada bugada hem perdut un llansol; y en aquesta última fins las coxineras, los matalassos y 'ls traspontins.

**

Sobre tot, lo que convé, es que durant las sessions, los nostres Comissionats no fassin l' home; aixó sobre tot, que se 'n riurian; lo més que poden fer es dir als *yankees* que contin lo més justet, perque som treballadors, y Deu 'ns dó bon día y bon' hora.

Ja que 'ns han pres las colonias, á lo menos que no 'ns prenguin lo pé. Que 's fassin cárrech que han anat á París á fer un paper mol retrist.

¡Ni 'l de *mono sabio!*

Per aixó jo, ab vuyt mil pelas al mes, y fonda y viatge y coche pagats, ne faria molts de papers de.... estrassa.

Pro ara resulta que 'l President de la nostra Comissió no sab ni 'l francés, ni 'l inglés. ¡Ves ab quí redimoni de llengua parlará perque l' entenguin!

¡Y 'l paper que hi farà sense saber lo que diguin!

¡Cosas d' Espanya!

Sinó que 'l gran canonista los parli en llatí.... ¿no hi fa res que sigui en llengua morta!

Es la més apropiada per nosaltres.

¡Més morts que som....!

**

Per lo prompte la panxa va endevant. Han dinat á casa 'n León y Castillo; lo Ministre d' Estat de Fransa los en donará un altre, lo President de la Comissió *yankee* un altre apat, y 'l de la Espanyola, per no esser menos, un altre tip.

Los espanyols som aixís; molt complerts, molt progressistas y molts farts.

Y 'ls d' *allá* també sembla que ho son.

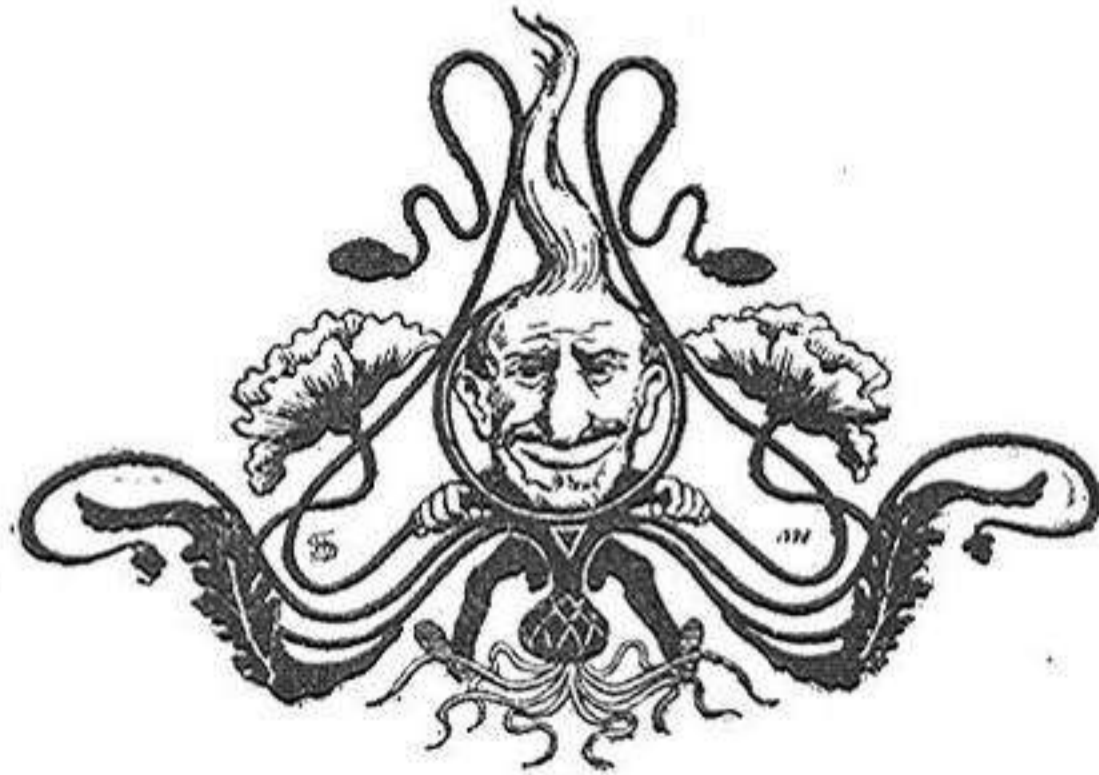
Y si 'ls americans agafan alguna *turca*, ó sia alguna *papalina*, ens demanarán fins la *Pinta*, la *Niña* y la *Santa María*.

Y nosaltres *ora pro nobis*; las donarém.

Y sinó las tenim ne farém fer tres per l' istil.

Ja he dit que á generosos no 'ns guanya ningú.

Quan farán la digestió n' hi haurá que parlarán inglés, altres francés, y 'l President dormirá, perque no entendrá ni als *inglis*, ni als *francoises*. Estará 'n Babía, entregat als carinyosos brassos de Morfeo.

Hi ha un periódich que diu: "*La prensa católica española es la más ignorante del mundo.*"
Y té rahó.

Som pobres y burros.
Pero, nosaltres los católichs burros, no tenim cap culpa de que 'ls católichs *sabis* prefereixin colaborar en periódichs rematadament lliberals.

La prensa católica será la més burra, pero en cambi es la més honrada.

Ni cobra dels alcaldes, ni dels governadors, ni dels ministeris subvencions pera fer *multis* sobre determinats assumptos.

Com succeheix á.... (anavam á dir Barcelona).

Los gremis de Barcelona comensan á véurer's las orellas.

Ja era hora.

Pero, solsament s'han revifat quan los han tocat el *dogma*, com digué ab tanta oportunitat nostre ilustre jefe don Lluís M.ª de Llauder.

Lo que sí desitjém es que no s'arrossin.

Y's preparin á la lluyta contra un govern despótic y unas companyias que fan l'*agost* sobre l'esquena dels que patim.

¡Fóra son, y á ells!....

Lo govern inglés ha enviat una segona nota al nostre demanant se suspenguin las obras de fortificació que s' están realisant en Sierra Carbonera.

Ara veig més que may que Espanya es un poble menor d' edat, com digué en Muro.

Ni lliure es de las sevas accions dintre de casa.

El día menos pensat ens toparém ab una nota del Sultán de Marruecos en la que 'ns exigirá que evacuem immediatament Melilla.

¿Qui es nostre govern pera posarse devant de qual-sevol Sidi-Briska?

La Publicidad diu que tots los polítichs que aquets días han desfilat per las columnas de *El Liberal*, y *El Globo*, deurían ficar lo cap dintre un sach pera que no 'ls veigés el públich.

Allá ahont deurían ficar lo cap, si 'ls plau per forsa, es á la bassa, (y perdonin).

Inclús en Castelar y *La Publicidad*.

Lo *Figaro* de París celebrará una gran recepció en honor dels comissionats nortamericans y espanyols.

E hi assistirá la Guerrero y en Díaz de Mendoza.

No mes hi falta la Otero y la Bella Chiquita.

Y unas quantas bailarinas de l' Opera.

¡Quinas cosas se veuhen, Deu meu!

COSAS DE VICH (1)

CARTA AL SR. DIRECTOR DE LO MESTRE TITAS
ó sia preámbol d' una serie d' articles.

Distingit senyor: No fa vuyt días que un jove molt ben plantat conegut de tot Vich va venir á comprar unas espardenyas pera anar á cassar. Anava ja á pagar l' import; pero com per lo vist tenia la butxaca plena de papers, se va treure avans aquestos y 'ls posá sobre 'l taulell. Picat de la curiositat hi ficso la vista y llegeixo: LO MESTRE TITAS, senmanari humorístich, etc. D' aquell colp d' ull ne va venir un altre, y al notar lo dit jove qu' aquells papers me cridavan l' atenció, y.... per dirli ab una paraula, las cartas dels de Castellar y altres punts m' han mogut á agafar la ploma pera ferli saber qu' estich resolt també á clavar fuetada *que te crió* á tot bitxo vigatá que no vaji dret, posant com capsalera d' uns quants articles ó lo que sia: *Cosas de Vich*, si obtinch lo permis que ab tot lo respecte á vosté demano.

En cas afirmatiu, li suplico se serveixi corretjirme la ortografia y altres erradas de gramática, á fi de que no fassi riure de fástich, perque encara que la meva mare m' alabi devant de tothom, dihent que faig las espardenyas més reforsadas que cap espardenyer de Vich, no deixo de coneixer que soch un tros d' ase. No diré que no hagi llegit poch ó molt, principalment quan vaig cursar tres anys de llatí en

(1) Advertim al *senyor espardenyer* que, atesas las bonas intencions de que 's veu carregat, insertém avuy son *Preámbol*, ab lo ben entés que si en los articles que anuncia, resulta gens *corcat* ó no está curat de la malaltia *gandulitis* li donarém carbassa. Aixó de que en aquesta carta no 'ns precisi sa filiació política, ni determini sa opinió respecte de nostre senmanari, al qual, segons se veu, coneix de pochs días ensá y además no sabém que hi estigui suscrit.... ¡m.... m!!... nos fá molt mala ametlla.

LO MESTRE TITAS.

